UUTISET

Jos pankkijärjestelmä olisi tutkittu ja korjattu ripeämmin, euroalueen orastava talouskasvu olisi jo hyvän askeleen pidemmällä. **JORMA MATTILA UUTISTAUSTASSAAN**

Kevitsan kaivos saa laajentaa

Sodankylän kaivoksesta tulee louhintamääriltään Suomen suurin

Kevitsan kaivos Sodankylässä sai luvan laajentaa toimintaansa.

Pohjois-Suomen aluehallintovirasto myönsi sille perjantaina ympäristö- ja vesitalousluvan. Samalla tarkistettiin jo myönnettyjen ympäristölupien lupamääräykset.

Päätöstä oli odotettu, sillä yhtiö teki lupahakemuksen jo vuoden 2011 lopussa. Kaivoksen tuotanto käynnistyi keväällä 2012. Jos lupaa ei olisi myönnetty, kaivos olisi todennäköisesti suljettu ensi syksynä.

Yhtiö aikoo lisätä malmin ja sivukiven vuosittaisia louhintamääriä. Malmia saa jatkossa louhia 10 miljoonaa tonnia ja sivukiveä enimmillään 63 miljoonaa tonnia vuodessa. Alkuperäisessä luvassa oli lupa louhia malmia viisi ja sivukiveä 16 miljoonaa tonnia vuodessa. Kaivoksen toiminta-aika on noin 20 vuotta.

Laajentamisen jälkeen Kevitsan kaivos on aluehallintoviraston mukaan louhintamääriltään Suomen suurin. Kaivoksen omistaa kanadalainen FQM Kevitsa Mining Oy.

Avolouhos ja kaivannaisjätteen määrä kasvavat huomattavasti verrattuna alkuperäisen ympäristöluvan sallimaan määrään. Myös jäteveden nikkeli- ja kokonaistyppipäästöt lisääntyvät.

Lupapäätöksen jätevesipäästöjen raja-arvot ovat hakemusta tiukemmat etenkin nikkelin ja kuparin osalta. Myös ilmaan johdettavien päästöjen ja melupäästöjen osalta lupamääräyksiä on tiukennettu.

> Aluehallintovirasto arvioi, että päästöjen kasvu lisää kalastolle ja kalastukselle aiheutuvia haittoja.

Aluehallintovirasto arvioi, että päästöjen kasvu lisää kalastolle ja kalastukselle aiheutuvia haittoja. Kalatalousmaksua on sen vuoksi korotettu edelliseen lupapäätökseen verrattuna.

Viraston mukaan päästöjen lisääntyminen ei kuitenkaan aiheuta lisääntyvää haittaa vesistön virkistyskäytölle.

Kaivannaisjätteiden jätealueiden rakentamisesta annettiin täydentäviä määräyksiä. Niiden tarkoitus on varmistaa jätealueiden kunnollinen rakentaminen, käyttö ja sulkeminen ja estää maaperän ja pohjaveden pilaantuminen.

Kaivosyhtiön pitää maksaa Lapin ely-keskukselle 14,6 miljoonan euron vakuus asianmukaisen jätehuollon varmistamiseksi. **MIINA RAUTIAINEN**

Henkilötunnuksen voi saada verotoimistosta

Suomeen tilapäisesti tullut ulkomaalainen työntekijä voi saada suomalaisen henkilötunnuksen verotoimistosta. Sitä tarvitaan verokorttia varten.

Kaikki toimipisteet eivät anna tunnuksia. Henkilötunnushakemuksia käsittelevät toimipisteet löytyvät Verohallinnon nettisivuilta.

Henkilötunnuksen saanti vaatii henkilökohtaista käyntiä verotoimistossa.

Verohallinnolla on vuodesta 2012 alkaen ollut maistraatin kanssa rinnakkainen toimivalta antaa henkilötunnuksia ulkomaalaisille työntekijöille.

Verotuskäytäntö muuttui

Tämän vuoden alusta alkaen Suomeen enintään kuudeksi kuukaudeksi tuleva työntekijä on voinut vaatia ansiotulojensa verotusta progressiivisesti 35 prosentin lähdeveron sijaan.

Progressiivista verotusta voivat hakea henkilöt, jotka tulevat Euroopan talousalueeseen kuuluvista valtioista sekä valtioista, joiden kanssa Suomella on verosopimus.

Verotusta varten työntekijän on haettava rajoitetusti verovelvollisen verokortti verotoimistosta ja toimitettava se työnantajalle.

Tällöin vero peritään kortilla olevan prosentin mukaisesti ennakonpidätyksenä, kuten Suomessa pysyvästi asuvilla henkilöillä.

MIINA RAUTIAINEN

Lisätietoja: www.vero.fi > Syventävät vero-ohjeet > Kansainväliset tilanteet

Puutaloja ja energiansäästöä Jyväskylän asuntomessuilla

Puurakentaminen ja uudet energiaratkaisut esittäytyvät Jyväskylän asuntomessuilla. Talojen terveellisyys ja energiansäästö kiinnostavat rakentajia.

JANNE NOUSIAINEN

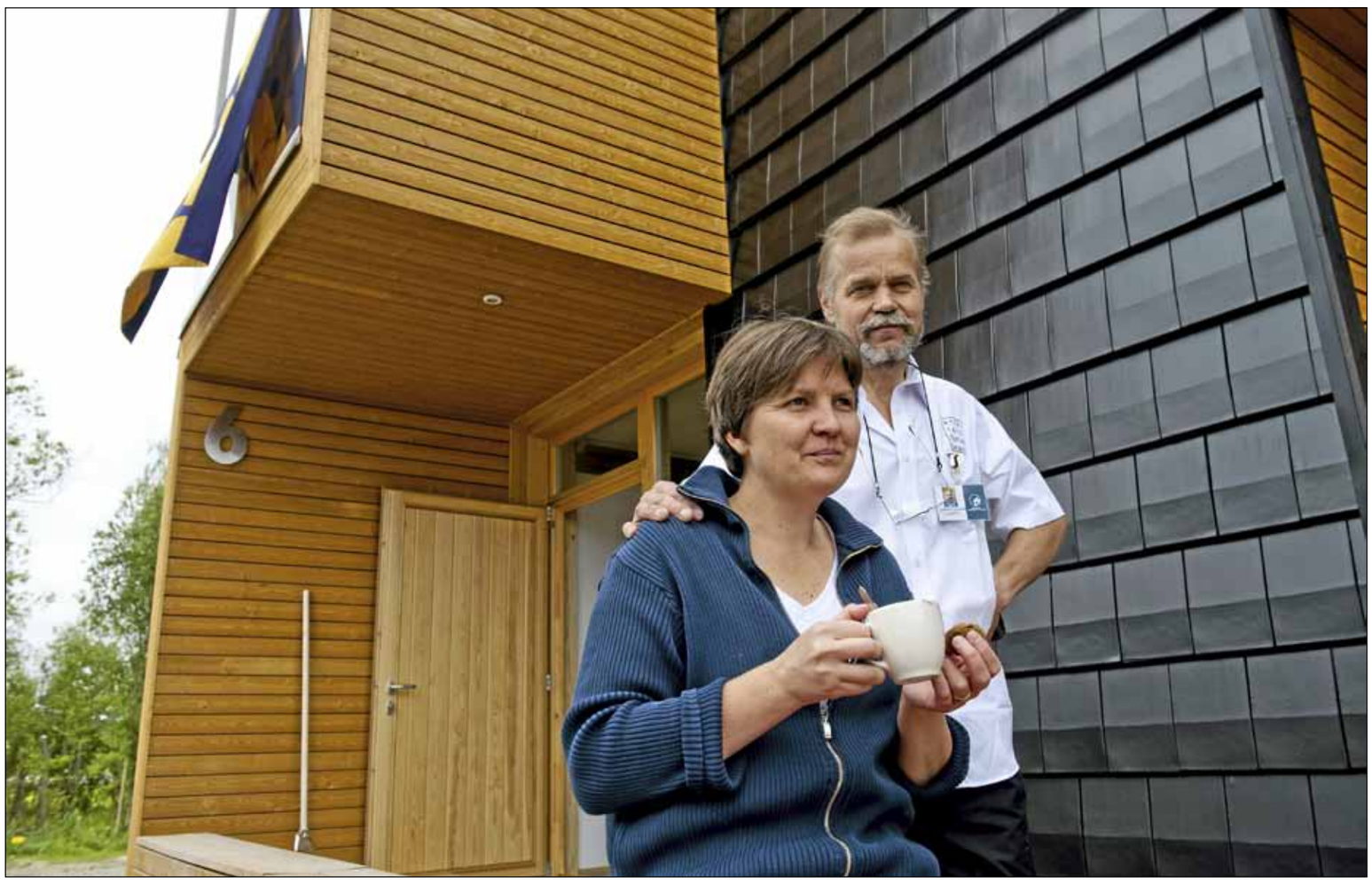

Arkkitehtipariskunta Satu Ratinen ja Markku Sonninen nauttii aamukahveja rakentamansa talon edessä.

JYVÄSKYLÄ (MT)

Jyväskylän asuntomessuilla Äijälänrannassa puurakentaminen näkyy ja tuoksuu.

Noin kaksi kolmasosaa alueen 37 pientalosta onkin rakennettu puusta tai hirrestä.

Yleiskuva tämän vuoden messualueesta on pelkistetty ja tiivis, sillä tontit ovat melko pieniä. Talot ovat väriltään valkoisia, harmaita tai mustia.

Sisustukseltaan messuasunnot ovat vaaleita ja graafisia. Suuret ikkunat ovat tehneet paluun messutaloihin.

Puutalo idän ja lännen risteyksessä

Krookustie 6:ssa sijaitsee Arkkitehtitoimisto Skammin rakennuttama puutalo. Sen kadunpuoleinen julkisivu on päällystetty mustilla tiilillä.

Puupinnat ovat talossa vahvasti läsnä. Sisäseinien mäntylaudat on jätetty näkyviin.

Talon on suunnitellut ja suurimmaksi osaksi myös rakentanut arkkitehtipariskunta **Satu Ratinen** ja **Markku Sonninen**. He jättivät vuodeksi toimistonsa Espoossa ja muuttivat Jyväskylään rakentamaan messutaloa.

”Musta julkisivu oli määrätty asemakaavassa. Mustat tiilet ovat itse asiassa savesta tehtyjä kattotiiliä”, Ratinen kertoo.

”Talossa kohtaavat itä- ja länsisuomalaiset maalaispihat. Länsi-Suomessa rakennettiin umpipihoja ja idässä kaikki mahtui saman katon alle. Talo noudattaa molempia perinteitä, koska Jyväskylä on idän ja lännen risteyskohdassa”, Ratinen kuvailee.

Talossa on paljon avointa tilaa.

”Halusimme tehdä talon, joka muuntuu asukkaiden elämäntilanteen mukaan”, Ratinen toteaa.

Puheenvuoro puhtaan sisäilman puolesta

Puurakentamisen puolesta puhuu myös Honkarakenteen messutalo Honka Harmonia. Se on suunniteltu yhteistyössä Allergia- ja astmaliiton kanssa. Talossa on painotettu hyvää sisäilmaa.

Kaikki talossa käytetyt rakennus- ja sisustusmateriaalit ovat vähäpäästöisiä, jotta ne eivät aiheuttaisi sisäilmaongelmia.

”Edellinen ostamamme talo paljastui hometaloksi. Onneksi saimme kaupan purettua, mutta rahat, terveys ja turvallisuudentunne menivät”, kertovat talon rakennuttaneet **Marjo** ja **Stig Rönnkvist**.

Terve Talo -sertifikaatin saanut hirsitalo on tavallista hirsitalopakettia hieman kalliimpi.

”Laadukkaampi valaistus ja ilmastointi maksavat. Työ on myös hitaampaa tehdä, koska se on tarkasti valvottua”, sanoo **Jari Pohjosaho** Honkarakenteesta.

Hirsitalojen rakentaminen on lisääntynyt viime vuosina.

”2000-luvun alussa vähemmän kuin joka kymmenes uusista taloista oli rakennettu hirrestä. Tänä vuonna luku nousee todennäköisesti 15 prosenttiin”, Pohjosaho kertoo.

Kodin ylijäämäenergia kaukolämpöverkkoon

Asuntomessujen erikoisin energiaratkaisu on Jyväskylän Energian esittelemässä Talo a:ssa.

Kevytbetoniharkoista rakennetun talon lämmitys on yhdistelmä kaukolämpöverkkoa, aurinkolämpökeräimiä ja maajäähdytystä.

Marjo Rönnkvist iloitsee uudesta Honkarakenteen talosta. ”Tämä on meille homekodin kokeineille uusi alku”, Rönnkvist kertoo.

Skammin puutalon julkisivu on päällystetty mustilla savitiilillä. Sisäpihalla lämpimän värinen puupinta on jätetty näkyviin.

Jyväskylän Energian talossa takapihan säteilykeräimet tuottavat lämpöä taloon. Ylimääräinen lämpö voidaan siirtää kaukolämpöverkkoon.

”Talo a:ssa kokeillaan mahdollisuutta kerätä kotitalouksien tuottamaa lämpöä ja siirtää sitä kaukolämpöverkkoon”, kertoo **Kaisa Lepistö-Salojärvi** Jyväskylän Energiasta.

Kesäaikaan kertyvää ylimääräistä lämpöä voidaan johtaa kaukolämpöverkkoon, joten erillisiä varaajia ei tarvita.

Tulevaisuudessa kotitaloudet voivat itse tuottaa osan kaukolämpöverkon lämmöstä.

Talon lämmityksessä hyödynnetään aurinkoenergiaa ja jäähdytyksessä maaenergiaa.

Talossa testataan sähkön ja lämmön kysynnänjoustopalvelua. Osa energian käytöstä voidaan siirtää vuorokaudenaikoihin, joina energia on edullisinta.

Uuden teknologian myötä esimerkiksi pyykkikoneet ja lämminvesivaraajan voi ajastaa toimimaan edullisimman sähkön aikana.

LIINA NIITTYMAA

UUTISTAUSTA

Europankit yhä hataralla pohjalla

Euroopan pankkiunionin on määrä muodostua EU:n tärkeimmäksi yhdentymishankkeeksi sitten euron käyttöön ottamisen. EU:n parlamentti hyväksyi pankkiunionin lait huhtikuussa. Euroalueen pankkien stressitestien tulokset valmistuvat lokakuussa.

Sisämarkkinakomissaari **Michael Barnier** lupasi, että pankkiunioni täydellistää talous- ja rahaliiton ja että nyt jättimäiset pankkien pakkopelastukset veronmaksajien rahoilla ovat ohitse. Onko tilanne todellakin näin ruusuinen?

Omat pääomat ongelmana

Saksan suurin taloustutkimusinstituutti DIW on laskenut pankkien velkaantumisasteen vertaamalla oman pääoman suhdetta riskipainottamattomaan taseen loppusummaan. Menetelmä osoittaa pankin velkaantumisasteen (Leverage Ratio).

DIW:n tutkijat korostavat, että oma pääoma on oleellisesti parempi mittari pankin riskien sietokyvyn arvioimiseksi kuin Basel-komitean säätämä ydinpääoman määrittäminen. Velkaantumisasteen mukaan pankki ei esimerkiksi pääse muuttamaan mittausta itselleen edullisemmaksi kohdistamalla luottoja vähän-, tai nolla-riskipainotetuille momenteille.

Yllättävää DIW:n laskelmassa on, että kolmen A:n luottoluokituksen hyvissä euromaissa, kuten Saksassa ja Alankomaissa, pankkien oman pääoman prosenttiosuus taseesta on edelleen heikko: vuonna 2013 noin viisi prosenttia. Yhdysvalloissa vastaava pankin riskiensietokykyä kuvaava luku on yli kaksinkertainen: 12 prosenttia.

Edelleen yllättävää on, että suomalaisissa pankeissa tilanne on kehittynyt vertailumaista poiketen huonompaan suuntaan. Oman pääoman osuus taseesta on kriisivuosina 2009 – 2013 alentunut 6,3:sta 4,8 prosenttiin.

Roskaluottoja runsaasti

Useat indikaattorit osoittavat, että pankkien riskiensietokyvyssä on runsaasti toivomisen varaa. Esimerkiksi Espanjan ja Italian pankeissa ongelmaluottojen määrä on jatkanut kasvuaan kriisin aikana.

Kansainvälisen valuuttarahaston IMF:n mukaan Espanjassa roskaluottojen osuus nousi kaikista luotoista vuosien 2009 – 2012 välillä kaksinkertaiseksi, seitsemään prosenttiin. Italian pankeissa kelvottomien luottojen osuus on lisääntynyt jopa 14 prosenttiin.

Pankit ovat investoineet laajasti myös omien maidensa valtiolainoihin. Siten ne ovat lisänneet velkaisten valtioiden ja pankkien välistä riippuvuutta. Se heikentää molempien vakautta.

Viivyttelyn vuodet

Lokakuun jännitysnäytelmää, stressitestien tuloksia, odotellessa voi kesämietteensä palauttaa finanssikriisin alkuaikoihin. Investointipankki Lehman-Brothersin konkurssin (2008) jälkeen euroalueella on kestänyt kuusi vuotta saada pankit kunnolla tutkittua ja tarpeen mukaan uudelleen pääomitettua. Yhdysvalloissa sama tapahtui kuudessa kuukaudessa.

Toimiva pankkijärjestelmä näyttelee aivan keskeistä roolia reaalitalouden kyvyssä luoda kasvua ja työllisyyttä. Eurokriisin pahimmin koettelemissa maissa, esimerkiksi Portugalissa, yritysrahoituksen puutteet ovat olleet olemattoman kasvun yksi keskeisin selittäjä.

Jos pankkijärjestelmä olisi tutkittu ja korjattu ripeämmin, euroalueen orastava talouskasvu olisi jo hyvän askeleen pidemmällä.

JORMA MATTILA

JORMA MATTILA on Berliinissä työskentelevä ulkomaankirjeenvaihtaja.
mattila.press@gmail.com